

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XV. Cùm in juventute.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

etiam in iudicem ordinarium *cap. Olim.* & inferuit tale compromissum ad hoc, ut iudex deinde recusari non possit.

Procedit verò hoc dictum, si agatur civiliter, seu ad partium interesse, non item si agatur criminaliter de crimine famoso. *l. Non distinguemus 32. §. Julianus.*

Quare aliqui existimant Episcopum hinc iudicium civile instituisse contra G. v. g. ad bonorum confiscationem propter hæresin, sed G. appellasse ad Papam, qui partibus iudices delegavit, in quos postea vt arbitros compromiserunt.

Porro, quòd conditio adiecta fuerat: reseruata iudicandi potestate: ea adiectio parum operabatur, quia talis conditio de jure inest, quandoquidem per compromissum iudicis potestas non extinguitur, vt docet *gl. margin. & alij DD. in c. Significantiibus. 38. de offic. & potest. iud. deleg. verb. Demum,* & addit *Abbas hinc* quòd iudex, à quo partes recesserunt, sententiam, seu laudum eius rejiciendo, postea à aliam & contrariam priori sententiam ex allegatis coram ipso ferre possit. Quà simili ratione ait *gl. in c. Cum inter 21. verb. Confirmavit. de Elect.* si Archiepiscopus per compromissum aliquem è capitulo elegit in Episcopum, quem deinde spectato jure antiquo confirmare debet, si idoneus sit, quòd electionem rescindere possit, probato impedimento, & ita venire contra proprium factum, quatenus in diverso jure ac veluti diversas personas sustinendo procedit.

2 Not. II. Si indicia & præsumptiones in partem vtramque concurrant, iudex adhaerebit vehementiori, ideòque præsumptio vna alià contrarià vehementiore præsumptione tollitur, vt notant *Legistæ in l. Divus. 7.* Exemplum est hinc: Præsumptio erat ratione juramenti, quòd verum diceret G. expurgando fratrem, licet prius eundem dixerit hæreticum; quia dicto jurato quamvis posterius edito plus credendum, quam dicto non jurato. Veruntamen Pontifex confiderato, quòd G. cum fratrem denuntiaret, tam erga ipsum amore fraterno, quam erga Ecclesiam rectè affectus fuerit, potius

præsumit illum verum tunc dixisse sine juramento, quam postea cum juramento.

3 Not. III. Ex solis præsumptionibus non facile aliquis de graui crimine damnandus est, quia in criminalibus probationes esse debent indubitata, & luce meridiana clariore. *l. ult. Cod. de probat.*

4 Not. IV. Ex animi, motumque compositione, quam aliquis in agenda penitentia præ se fert, iudicium fieri potest, num verè penitens sit, an verò fictè, ideòque relapsurus videatur.

CAPITVLVM XV.

Cum in iuventute.

PARAPHRASIS.

Rex Vngariæ Quinque-Ecclesiensem Episcopum denuntiavit Innoc. III. quòd incestum cum propria nepte commiserit, idque scandalum ex regno tolli postulauit, sed Papa rescribit, leuiter credendum non esse, quòd Episcopus, qui in iuventute suà tam modestus & providus fuerat, vt à sede Apostolicà meruerit pallio condecorari, in senectute hoc facinus admiserit, cum frequentius accidat, vt tale vitium, si in iuventute contractum sit, in senectute expietur, neque item credibile est, quòd vir scientià instructus, tam abominabile scelus committat, cum ex ethnicorum quoque sententia naturale scædus inter huiusmodi personas nihil criminis tam scædi suspicari permittat, quàm obrem cum dicti regis suggestio non de radice charitatis procedere videatur, non vult Innocentius aures præbere, nihilominus mandat Auriensi Episcopo, vt à Coëpiscopis cautè indaget, num tale à Quinque-Ecclesiensi Episcopo facinus commissum credant, hi verò Episcopi postea eundem Quinque-Ecclesiensem, de honestate morum multimodè commendârunt.

SUMMARIUM.

1. Ex dignitate & privilegiis personæ collatis Præsumptio fieri potest de eius virtute.

2. 2. 3

2. Na

2. *Naturalis coniunctio sanguinis inter personas valde propinquas tollit suspicionem incestus.*
3. *Superior ex delatione, aut rumore orto à maleuolis, non debet procedere ad inquisitionem super crimine, maximè contra personam excellentem, neque ad purgationem canonicam indicendam.*
4. *Potest tamen occultè inquisitionem instituere super ipsa fama & credulitate.*

1 **Not. I.** Ex dignitate & privilegiis personæ collatis præsumptio fieri potest de virtute eius.

2 **Not. II.** Naturalis coniunctio sanguinis inter personas valde propinquas prohibet suspicionem aut præsumptionem incestus. *c. penult. de cohabit. Clericorum & mulierum.*

3 **Not. III.** Et si superior ex delatione aut rumore orto à personis maleuolis procedere non debeat ad inquisitionem super crimine præsertim contra personam excellentem, secundùm glossam receptam *in cap. Qualiter. 24. verb. Ad inquirendum de accusat.* neque ad canonicam purgationem indicendam, *c. Cum in iuventute. 12. de purg. canon.* Potest tamen occultè inquisitionem instituere super ipsâ famâ & credulitate, quid videlicet vicini censeant de isto rumore, & num credant verum esse, sicuti *Joan. Andreas & Abbas hic notant*, & dicitur iste processus super præparatoriis iudicij.

CAPITVLVM VLT.

Dudum.

PARAPHRASIS.

Innocentius III. mandauerat Archidiacono Mediolanensi, vt C. scholarem, si idoneus esset à Presbytero Ecclesiæ S. Victoris in beneficiatum recipi curaret, sed Presbyter præter reddituum tenuitatem insuper obiecit, quòd dictus C. ad beneficium eius Ecclesiæ idoneus non esset; quare cum hinc orta esset controuersia, eam Papa quibusdam delegauit, hoc adijciens ob clausulam adiectam rescripto

Apostolico, si persona idonea est, nequam ipsi incumbere onus probandi, cum quisque idoneus esse præsumatur, donec contrarium ostendatur.

SUMMARIUM.

1. *Exceptio subinde opponi potest per vim dilatoria & peremptoria.*
2. *Impetrans rescriptum non tenetur probare qualitates, requisitas nisi extrinsecas seu adscitas, v. g. in Academia studuisse, Doctorem esse &c.*
3. *Consuetudinis est, vt promouendus ad beneficium de legitima natiuitate aut morum integritate testimoniales literas, aut testes producat.*

Not. I. Eadem exceptio quandoq; opponi potest per vim dilatoriæ, declinãdo iudicij iurisdictionem, aut executionem executoris, si quis dicat rescriptum esse obreptitum, vt videre est *in hoc cap. verb. Declinans*, & iterùm per vim peremptoriæ post litis contestationem, dicendo impetrantem non habere qualitates requisitas in rescripto, & ided data gratiæ esse incapacem. ita *Abbas hic n. 4.*

Not. II. Impetrans rescriptum, non tenetur probare requisitas in eo condiciones, si pro se iuris præsumptionem habeat, cuiusmodi est quòd sit bonus, castus, legitime natus, irregularitate, alijsve defectibus liber, donec contrarium ostendatur, extrinsecæ tamen seu adscite condiciones ac qualitates probandæ sunt v. g. in Academia se studuisse, Doctorem aut Licentiatum esse, sicuti docent *DD. vbi gloss. verb. Scientia. de elect. in 6.*

De intrinsicis quoque qualitatibus videlicet morum integritate, corporis sanitate inquirere ad promouentem pertinet, tametsi nulla infamia, aut sinistra suspicio antecedit, sed ita, vt si post inquisitionem non appareat vitium aut defectus, præsumptio fiat pro integritate, vt hinc dicitur. Adde quòd in Ecclesiis consuetudo vigeat, vt nemo ad beneficium promoueat, nisi de legitima natiuitate aut morum integritate testimoniales literas aut testes afferat.

TITV.